

Schooleigen PROTOCOL VAN *Attendiz*

Fysiek beperkend handelen en/of
vrijheidsbeperkende maatregelen binnen
het onderwijs

Voorgenomen besluit CMT : 6-12-2023
Instemming GMR : -
Publicatiedatum : 11-12-2023
Evaluatie : 2026-2027

Protocol Fysiek beperkend handelen en vrijheidsbeperkende maatregelen

Naam school: Onderwijscentrum Het Roessingh

Datum vaststelling: 10 juli 2024

Inleiding

In het Schoolveiligheidsbeleid van Attendiz besteden we aandacht aan het feit dat ondanks het geheel aan preventieve maatregelen, het soms noodzakelijk kan zijn om te handelen in geval van gevaarlijke (nood)situaties. In de praktijk kunnen zich situaties voordoen waarin fysiek beperkend handelen noodzakelijk is, omdat er een onveilige situatie ontstaat voor de leerling zelf, medeleerlingen, personeelsleden en/of bezoekers. Het is belangrijk te realiseren dat er vooraf geen kant en klaar advies of plan kan worden opgesteld over hoe te handelen in alle situaties. Iedere situatie is anders, ieder kind is anders en iedere keer maakt een professional op basis van opgedane kennis en ervaring een professionele afweging hoe te handelen in deze specifieke situaties.

In ons handelen baseren we ons op de Richtlijn Fysiek beperkend handelen en/of vrijheidsbeperkende maatregelen binnen het onderwijs, zoals dat door School & Veiligheid, het Nederlands Jeugdinstituut en het Gespecialiseerd Onderwijs (GO) is vastgesteld.

In dit schooleigen protocol leggen we uit welke voorwaarden, regels en afspraken we hebben rondom fysiek beperkend handelen.

De volgende uitgangspunten zijn leidraad:

- Vrijheidsbeperking (en onvrijwillige zorg)

Het uitgangspunt is om geen of zo weinig als mogelijk vrijheidsbeperking (of onvrijwillige zorg) toe te passen. Subsidiariteit, proportionaliteit en effectiviteit van de genomen maatregelen moeten in acht worden genomen. Subsidiariteit betekent dat de gekozen maatregel noodzakelijk en het minst ingrijpend is. Proportionaliteit houdt in dat de maatregel niet zwaarder is dan strikt noodzakelijk en past bij de ernst van de situatie. Effectiviteit betreft de verwachting dat de gekozen maatregel effectief is.

- Evalueren van vrijheidsbeperking (en onvrijwillige zorg)

De genomen maatregelen moeten worden geëvalueerd na afloop of gedurende de maatregel indien deze langdurig van aard is. Aan de hand van de evaluatie wordt bepaald of de maatregel moet worden bijgesteld. Per evaluatiemoment wordt bepaald wie erbij aanwezig moeten zijn.

In de hierna volgende tien paragrafen verantwoorden we ons als school over de wijze waarop wij invulling geven aan fysiek beperkend handelen en / of vrijheidsbeperkende maatregelen.

1. Communicatie met onze interne samenwerkingspartner

Op het moment dat een nieuwe medewerker op onze afdeling komt werken wordt onze werkwijze en visie besproken. Daarbij bespreken we wat ons protocol is als er sprake is van een onveilige situatie.

Nieuwe medewerkers worden door het team bijgeschoold over de ABC methode en het werken vanuit de positieve psychologie (PEP).

De ABC training kan gevolgd worden bij de Attendiz Academie.

2. Definitie van gedrag en maatregel

De ABC methode werkt met een piramide; de mate van agressie wordt beschreven aan de hand van fases die een bepaalde kleur hebben (zie bijlage) We hebben onze leerlingen goed in beeld en weten welk gedrag bij welke fase hoort. Als de spanning oploopt bij een leerling zetten we interventies in om de spanning te verminderen, zo proberen we fysiek ingrijpen uit te stellen of te voorkomen.

Mocht die gedragsregulatie niet gelukt zijn en raakt een leerling in de hoogste alertheidsfase kan er sprake zijn van een onveilige situatie. Een onveilige situatie is een situatie waarbij de betrokken leerling of de overige leerlingen of het personeel in gevaar is. In dat geval zullen we fysiek handelen inzetten om één leerling uit de situatie te halen. Wanneer fysiek ingrijpen noodzakelijk is, omdat er sprake is van een noodsituatie, is afgesproken dat we dat altijd met 2 personen doen. Dat heeft meerdere redenen:

- Een tweede personeelslid kan de-escalerend werken
- Personeelsleden kunnen van elkaar zien of de emotionele betrokkenheid niet te groot wordt
- Met twee personeelsleden is de kans dat ietsel wordt aangebracht minder groot.

We pakken de leerling onder de oksel, aan beide kanten 1 personeelslid en lopen met stevige pas naar de vooraf afgesproken ruimte. Doordat we met 2 personeelsleden zijn kunnen we bij elkaar checken in welke alertheidsfase wij zitten en of wisseling van begeleiding nodig is.

De leden van de CVB vormen een achterwacht en worden in deze situatie geroepen om òf bij de klas te blijven òf om te ondersteunen bij de verwijdering van de betrokken leerling.

Het uit de situatie verwijderen en het vasthouden zijn beide vrijheidsbeperkende maatregelen. Hiervan maken wij melding in ons leerlingvolgsysteem en in SWIS.

3. Communicatie met ouders (en leerlingen)

Het is van groot belang dat ouders (en leerlingen) al bij het eerste gesprek met de school geïnformeerd worden over de geldende afspraken rondom het waarborgen van de veiligheid van de leerling en / of diens omgeving. Zo weten ouders hoe er wordt omgegaan met agressief gedrag van kinderen, welke methoden voor de-escalatie worden gebruikt en wanneer welke maatregelen worden genomen. Daarnaast krijgen ouders uitleg over de wijze waarop zij in geval van betrokkenheid van hun kind worden geïnformeerd. Deze informatie maakt tevens deel uit van de schoolgids.

Als er bij een leerling sprake is geweest van fysiek en / of vrijheidsbeperkend handelen dan zullen we ouders bellen. Dit doen we indien nodig direct, bijvoorbeeld als een kind zich niet goed herstelt. Als het kind zich goed herstelt doen we dit na schooltijd. Het informeren gaat of in een persoonlijk gesprek bijvoorbeeld als de ouder hun kind komt ophalen vragen we deze in de klas te komen, of via de telefoon. (nooit via een Parro-bericht of per mail)

Als een leerling een gedragsinterventieplan heeft beschrijven we in de laatste fase hoe we een leerling uit een situatie verwijderen en vragen we ouders voor een akkoord door het plan te ondertekenen.

4. Proportionaliteit en subsidiariteit

Professionals zijn bekend met de wijze waarop zij fysiek- en of vrijheidsbeperkend mogen handelen. Dit betekent dat zij tot in detail bekend zijn met de afspraken in het veiligheidsplan en dit protocol en getraind zijn en blijven met betrekking tot fysiek handelen. Zij kunnen hun handelen achteraf verantwoorden.

Indien een fysiek- en of vrijheidsbeperkende handeling wordt uitgevoerd, dan gelden hierbij de volgende uitgangspunten:

- a. De handeling is noodzakelijk en het minst ingrijpend
- b. De handeling is niet zwaarder dan strikt noodzakelijk en past bij de ernst van de situatie
- c. Het is de verwachting dat de gekozen handeling effectief is
- d. De professional maakt aan de leerling (naar vermogen) duidelijk wat de reden is voor het fysiek- en of vrijheidsbeperkend handelen en maakt duidelijk wat de duur ervan is
- e. De professional legt, indien nodig, uit aan andere leerlingen waarom de handeling is uitgevoerd.

5. Taakverdeling

Het bevoegd gezag van de school is verantwoordelijk, ook voor het handelen van het personeel dat zij toelaat in de klas.

De leerkracht en de onderwijsassistent van de klas zijn verplicht om de veiligheid van alle leerlingen te garanderen en daardoor hebben ze de bevoegdheid om de beslissing tot fysiek beperkend handelen te nemen. De CVB (orthopedagoog) is samen met het klassenteam verantwoordelijk voor een gedragsinterventieplan waarin het fysiekbeperkt handelen wordt beschreven.

De CVB moet geïnformeerd worden als er sprake is (geweest) van fysiek ingrijpen.

Op het moment zelf is de aanwezige collega van de CVB achtervang voor de leerkracht onderwijsassistent of ABS/stagiaires.

Mocht terugkeer naar de klas op dezelfde dag niet meer mogelijk zijn of als er andere maatregelen genomen moeten worden is de CVB leidend in de besluitvorming.

Er is een mogelijkheid om over te gaan tot schorsing. Dit staat vastgelegd in het schoolveiligheidsbeleid van Attendiz.

6. Melding en verantwoording

Er vindt altijd een melding en verantwoording plaats. Dit gebeurt in het leerlingvolgsysteem, in het bijzonder SWISS incidentenregistratie. De (adjunct)directeur krijgt hiervan standaard een melding.

De CVB heeft op de agenda staan om meldingen die gedaan zijn in SWISS te bekijken en te analyseren. Vanuit die analyse kunnen patronen ontdekt worden. Mocht dat het geval zijn dan zal de CVB contact opnemen met de verantwoordelijke leerkracht om te horen of er wellicht een hulpvraag ligt in de omgang met deze leerling. Samen wordt de hulpvraag opgepakt.

7. Evaluatie

Als een professional in de praktijk fysiek- en/of vrijheidsbeperkend heeft gehandeld, moet deze praktijksituatie altijd met betrokkenen worden geëvalueerd. Doordat een professional

verantwoording aflegt over de uitgevoerde handeling of maatregel, feedback krijgt op het handelen en hierover in gesprek gaat, leren alle betrokkenen van de situatie.

Na een gebeurtenis is het belangrijk dat de relatie tussen leerling en leerling of personeel weer goed wordt. Het vertrouwen moet er zijn om verder te kunnen. Het is dus belangrijk om dit te peilen bij elkaar. Mocht er geen basis van vertrouwen en veiligheid zijn dan moeten er maatregelen genomen worden door de CVB.

Ouders worden zoals eerder genoemd op de hoogte gebracht in een gesprek en ook daar moet men verder kunnen op basis van vertrouwen.

Doordat het incident wordt beschreven in SWISS ontstaat er een eerste verwerking van de gebeurtenis. Door het concreet beschrijven van de gebeurtenis kan het betrokken teamlid al iets meer afstand nemen en zal het vervolgesprek objectiever zijn. Dat is belangrijk voor een goed verloop van een gesprek met ouders.

Grote incidenten worden dezelfde middag met het hele team besproken. De leidinggevende checkt te allen tijde hoe het gaat met een teamlid dat betrokken is geweest bij een incident. Nazorg is erg belangrijk.

Het is de bedoeling dat we tijdens intervisiemomenten de mogelijkheid kunnen hebben om situaties te bespreken met het team.

8. Nazorg

Een incident dat leidt tot fysiek optreden kan ingrijpend zijn voor alle betrokkenen. Het is van belang voldoende aandacht te hebben voor ondersteuning van betrokkenen.

Op de dag zelf vindt er een gesprek plaats met de direct betrokkenen. Belangrijk is om te checken wat de impact van de gebeurtenis is geweest.

Nog belangrijker is dat de CVB het team blijft monitoren in de dagen erna. Het kan zijn dat in het verwerkingsproces meer emoties naar boven komen die zorg nodig hebben. Deze zorg ligt in eerste instantie bij de CVB maar belangrijk is om te blijven monitoren of er voldoende expertise is bij de betrokkenen. Men moet niet schromen om andere hulp in te schakelen als dat nodig is.

9. Klachten

Ook als er duidelijke afspraken zijn gemaakt over communicatie met ouders en leerling, proportionaliteit en subsidiariteit, taakverdeling, verantwoording en nazorg, is het mogelijk dat er een klacht wordt ingediend. Hierbij treedt de klachtenregeling van Attendiz in werking.

10. Professionalisering

Om veilig fysiek in te grijpen, is het noodzakelijk dat professionals deskundig zijn. Een goed veiligheidsbeleid voorziet in het op maat toespitsen van trainingen hierin. De Attendiz Academie voorziet in facultatieve trainingen voor individuele medewerkers, passend in het Attendiz Veiligheidsbeleid. Elke afdeling heeft de ABC training gevolgd die ons inzicht heeft gegeven in het gedrag van leerlingen maar beter nog, de training heeft ons inzicht gegeven in de interventies die we kunnen doen om opgebouwde spanning te reduceren zodat we escalaties kunnen voorkomen.

De methodiek van de 'positieve psychologie' laat ons zien dat uitgaan van het positieve, de talenten herkennen bij onze leerlingen het gedrag van leerlingen doet veranderen.

In het geval bovengenoemde interventiemethodes niet gewerkt hebben en fysiek beperkend handelen toch nodig is, is het belangrijk dat het team instructie krijgt over het veilig verplaatsen onder dwang van een leerling.

